Instanța de fond: Judecătoria Chișinău, sediul Centru (judecător M.Muruianu)
Dosarul nr. 2a-4779/23
2-18148980-02-2a-28122023

D E C I Z I E

17 aprilie 2024 mun. Chişinău

Colegiul civil, comercial şi de contencios administrativ
al Curţii de Apel Chișinău

în componenţă:
Președintele ședinței, judecătorul Ana Panov
Judecătorii Vitalie Cotorobai și Viorica Mihaila
Grefierul: Irina Pîntea

examinând în ședință de judecată publică cererea de apel declarată de avocatul Botezatu Gheorghe în interesele lui *****

în cauza civilă la cererea de chemare în judecată depusă de ÎS ”MoldATSA” către ***** cu privire la repararea prejudiciului material și acțiunea conexată pornită la cererea de chemare în judecată înaintată de ***** către ÎS MoldATSA, cu privire la constatarea nulității contractului-obligație,

împotriva hotărârii Judecătoriei Chișinău, sediul Centru, din 20 septembrie 2023,

CONSTATĂ:

La 13.04.2018 ÎS ”MoldATSA” a depus cerere de chemare în judecată către ***** cu privire la repararea prejudiciului material.

În motivarea de admitere a acțiunii, reclamantul a invocat că la data de 27.12.2011, ***** a încheiat cu Î.S. “MoldATSA” Contractul Obligație prin care potrivit pct. 1 din Contract, părțile au convenit că, Î.S. “MoldATSA” trimite abiturientul - ***** pentru a-și face studiile la specialitatea “Controlor de trafic aerian” în Cadrul Academiei Române de Aviație, București (România).

Relevă că, potrivit pct. 4 din Contract, ***** s-a obligat să activeze în calitate de controlor de trafic aerian în cadrul Î.S. “MoldATSA”, în mod obligatoriu, pe un termen de 10 ani de zile.

Notează că, în conformitate cu pct. 5 din Contract, Î.S. "MoldATSA", în calitate de întreprindere angajatoare, s-a obligat să achite pentru întreaga perioadă de studii a dlui ***** suma de 16300 euro, care include costul instruirii și materialelor de instruire, cazarea cu mesele incluse și transportul aferent și taxa pentru trecerea controlului medical specializat în mărime de 250 euro, per total suma de 16800 euro.

Precizează că, potrivit pct. 6 din Contract, părțile au convenit că, abiturientul (*****), poartă răspundere deplină în fața întreprinderii pentru prejudiciile cauzate acesteia sau pentru cheltuielile suportate în legătură cu procesul de studii, dacă contractul individual de muncă va fi desfăcut în condițiile art. 86 Codul Muncii, până la expirarea termenului de 5 ani de muncă, în calitate de controlor de trafic aerian, iar în cazul desfacerii contractului de muncă în baza art. 85 și 86 din Codul Muncii, după expirarea termenului de 5 ani, Abiturientul va restitui 50 % din cheltuielile suportate de către întreprindere.

Indică că, prin Ordinul nr. 5-p din 02.01.2013 emis de către administratorul Î.S. "MoldATSA", ***** a fost angajat în cadrul întreprinderii pe un termen nedeterminat în funcția de controlor trafic aerian, fapt confirmat prin copia carnetului de muncă seria AB nr. 0645525, titularul căruia este *****. La caz, părțile au încheiat Contractul individual de muncă nr. 11/13 din 02.01.2013.

Menționează că, conform Ordinului nr. 27-p din 17.01.2018, salariatul ***** a fost concediat cu data de 18.12.2017, în temeiul art. 86 alin. (1), lit. h) din Codul Muncii, pentru absență fără motive întemeiate de la lucru timp de 4 ore consecutive (fără a ține cont de pauza de masă) în timpul zilei de muncă.

Subliniază că, având în vedere faptul că, pârâtul ***** și-a asumat obligația de a recupera în mod integral (100 %) cheltuielile de instruire suportate de către Î.S. „MoldATSA", în cazul încetării contractului individual de muncă în baza art. 86 din Codul Muncii, până la expirarea termenului de 5 ani de zile de muncă în calitate de controlor de trafic aerian, la 17.01.2018, Î.S. "MoldATSA" a expediat în adresa de domiciliu și adresa de corespondență a dlui ***** reclamația nr. 31, în scopul soluționării pe cale amiabilă a litigiului iscat, însă până în prezent, pârâtul nu a întreprins nici o acțiune în scopul compensării prejudiciului material cauzat.

În temeiul art.9,11,512,514,572,602,666 Cod Civil solicită admiterea integrală a cererii, încasarea de la ***** în beneficiul ÎS "MoldATSA" suma de 16800 euro cu titlu de prejudiciu material și cheltuielile de judecată.

Prin cererea de chemare în judecată nr.2-2586/22 (vol. II), înregistrată pe rolul Judecătoriei Chișinău, sediul Centru la data de 03.02.2022, reclamantul ***** a chemat în judecată, în contradictoriu, pe pârâtul Î.S. „MoldATSA" și a solicitat ca instanța de judecată să dispună, constatarea nulității contractului-obligație între ***** și Î.S. „MoldATSA" din 27.12.2011 completat prin acordul adițional din 02.04.2012.

Prin încheierea Judecătoriei Chișinău, sediul Centru din 14.02.2022 cererea menționată a fost acceptată spre examinare, în procedura generală de judecătorul Svetlana Cușnir (vol II f.d. 28)

Prin încheierea din 17.11.2022 (vol. II f.d. 65) a fost dispusă transmiterea dosarului civil nr.2-2586/2022, judecătorului raportor, pentru soluționarea chestiunii privind posibilitatea conexării cu dosarul civil nr.2-1138/18 intentat la cererea de chemare în judecată depusă de ÎS „MoldATSA" către ***** cu privire la repararea prejudiciului material.

Prin încheierea din 01.02.2023 au fost conexate pentru examinare concomitentă (f.d. 187-189) dosarul nr.2-2586/22 cu acțiunea depusă de ÎS „MoldATSA" către ***** cu atribuirea dosarului unui singur număr 2- 1133/2018.

La data de 23.02.2023 reprezentantul pîrîtului Î.S. „MoldATSA", avocatul Vasile Josan, a depus referință (f.d. 169-177), solicitînd respingerea cererii ca tardivă și neîntemeiată.

Prin hotărârea Judecătoriei Chișinău, sediul Centru, din 20 septembrie 2023 a fost admisă cererea de chemare în judecată depusă de Î.S. „MoldATSA" către ***** cu privire la repararea prejudiciului material.

S-a încasat de la ***** în beneficiul Î.S. „MoldATSA" prejudiciul material în sumă de 16800 (șaisprezece mii opt sute) euro urmînd a fi încasat în lei la cursul BNM în ziua încasării și taxa de stat în mărime de 10151 (zece mii una sută cincizeci unu) lei 67 bani.

S-a respins ca fiind neîntemeiată cererea de chemare în judecată înaintată de ***** către Î.S. „MoldATSA" cu privire la constatarea nulității contractului-obligație din 27.12.2011 completat prin acordul adițional din 01.04.2012.

La 11 octombrie 2023, avocatul Botezatu Gheorghe în interesele lui ***** a depus cerere de apel prin care și-a exprimat dezacordul împotriva hotărârii Judecătoriei Chișinău, sediul Centru din 20 septembrie 2023.

În motivarea cererii de apel, apelantul a invocat că, obiectul acțiunii lui***** este constatarea nulităţii „contractului- obligaţie" din 27.12.2011 cu acordul adiţional la el între acesta şi Intimat prin prisma art.art. 195, 217, 220 ale Codului Civil al RM (în redacţia de până la 01.03.2019) şi art.art. 213, 216, 217 şi 219 ale Codului Muncii.

Relevă că, pentru a examina fondul acțiunii sarcina instanței consta în a analiza „contractul- obligatie" fată de normele legale menţionate - și a formula concluzii - dacă este contrar sau nu normelor legale imperative citate. Instanţa însă nu a examinat nici „contractul-obligatie" si nici normele legale invocate de Apelant, ceea ce denotă o examinare vădit arbitrară a probelor si a acțiunii însăşi. La caz instanţa s-a rezumat la expuneri: „instanţa nu a stabilit încălcări ale legislaţiei la încălcarea contractului-obligatie si a acordului adiţional la el pag. 15 alin. 4 sau „***** si reprezentantul acestuia nu au invocat norme materiale

imperative cărora le-ar contraveni contractul-obligatie” pag. 19 alin. 3-4 ale hotărârii citate mai sus.

Indică că, pe acţiunea lui*****, instanţa urma să determine ce fel de contract este ,,contractul-obligaţie”, natura juridică a acestuia, şi să examineze corespunderea sau necorespunderea lui normelor legale imperative inclusiv prin prisma standardelor minime de protecţie a drepturilor salariaților stabilite de Codul Muncii cât şi cerinţelor art.art. 213, 216, 217, 219 ale Codului Muncii în ceea ce ţine de formarea profesională a salariaților.

Subliniază că, la caz instanţa nu a examinat natura juridică a ,,contractului-obligaţie”, ci s-a expus scurt că îl consideră încheiat fără careva încălcări, din ce rezultă că hotărârea pe acțiunea Dlui***** este arbitrară, inclusiv contrară art. 240-241 ale CPC, ceea ce constituie temei pentru casarea acesteia în baza art. 386 lit. d) al CPC coroborat cu art. 388 alin. 2 al CPC.

Menționează că, pe acest capăt de cerere - odată ce prin prisma art.art. 213, 216, 217 şi 219 ale Codului Muncii, angajatorul nu are dreptul să trimită la studii de formare profesională continuă un salariat fără a-i acorda statutul de salariat - fără a încheia contract individual de muncă şi fără a-i achita salarii şi a-i respecta alte drepturi ale sale - şi nici să încaseze de la el plata pentru studii în caz că angajatorul vine cu iniţiativa de a-l trimite la cursuri de formare profesională - ,,contractul-obligaţie” cu acordul adiţional la el dintre***** şi Intimat este vădit contrar normelor legale imperative citate din ce urmează să fie constatat nul de către instanța de judecată în baza art. 195,217, 220 ale Codului Civil în redacția de până la 01.03.2019 aplicabile la caz.

Consideră că, odată cu casarea hotărârii pe acest capăt de cerere, instanţa de apel urmează să emită o hotărâre nouă de admitere a acţiunii sale şi să constate nulitatea ,,contractului-obligaţie” cu acordul adiţional la el între Părţi.

Susține că, Intimatul a depus cerere de încasare de la***** - fost angajat al său - prejudiciu material exprimat în costul studiilor de formare profesională continuă în baza ,,contractului-obligaţie” şi anume 16.300,00 Euro + 250,00 = 16.800,00 Euro (fără să explice de ce solicită 16.800,00 Euro şi nu 16.550,00 Euro; sumă de altfel de zeci de ori mai mare decât salariul său lunar de 6.864 lei) pe motiv că***** a deţinut relaţii de muncă cu Intimatul mai puţin de 5 ani (chiar dacă a început relațiile de muncă de fapt la 27.12.2011 conform ordinului de angajare din 02.01.2013 în care se indică că are stagiu de muncă la întreprindere de 1 an şi 6 zile) şi a aflat în scris despre încetarea contractului său de muncă la 17.01.2019 (ceea ce ar însemna 7 ani şi 20 zile). Astfel, instanța nu a elucidat următoarele circumstanțe de bază pe cauză: Suma pretinsă de Intimat - prin pretenţie Intimatul a solicitat 16.300,00 Euro conform contractului-obligaţie, prin acţiune a solicitat 16.800,00 Euro, indicând că solicită 16.300,00 Euro + 250,00

dar nici în scris şi nici în şedinţă nu a putut explica din ce constă suma 16.800,00 Euro pentru ce şi în ce temei o solicită de la Apelant.

Accentuează că, momentul începerii relațiilor de muncă între Părţi 27.12.2011 sau 02.01.2013 - ordinul de angajare este din 02.01.2013 dar în el se indică că***** deja se consideră cu 1 an şi 6 zile de stagiu - fiind inclusă perioada de la data încheierii „contractului-obligaţie” din 27.12.2011 în care a urmat cursurile de formare profesională continuă solicitate de Intimat. Momentul rezilierii contractului individual de muncă - 18.12.2017 - data cu care Intimatul indică că a desfăcut contractul individual de muncă cu***** sau 17.01.2018 - data la care a fost emis ordinul de concediere în care se indică că Dl***** se concediază cu dată din urmă şi anume 18.12.2017 - sau 17.01.2019 - data la care Dl***** a primit o copie a ordinului de concediere contra semnătură făcând cunoştinţă cu dosarul cauzei în instanţa de judecată. Respectiv perioada de muncă a Dlui***** la Intimat - conform probelor administrate la dosarul cauzei - a constituit 27.12.2011 - 17.01.2019 - 7 ani şi 20 zile ceea ce este cert mai mult de 5 ani, instanţa însă fără a face o analiză - a indicat scurt că perioada de muncă a constituit 02.01.2013 - 18.12.2017 (dată pe care Intimatul intenţionat a indicat-o în ordinul de concediere ca dată cu care se concediază Dl*****).

Precizează că, instanţa nu a analizat forma răspunderii solicitate de Intimat - ci a indicat pe scurt că consideră că Intimatul a adresat cerere de încasare a prejudiciului contractual şi nu delictual - din ce - nu trebuie demonstrată cumularea elementelor răspunderii delictuale şi în general nu s-a expus asupra inadmisibilităţii încasării de la ***** ca angajat a sumei de prejudiciu ce depăşeşte de zeci de ori salariul său lunar. Astfel, instanţa în general nu a examinat cerinţa Intimatului de încasare de prejudiciu de salariat peste limita de un salariu stabilită de art. 336 al Codului Muncii, cât si în general aplicarea răspunderii materiale depline fată de un angajat în afara condiţiilor prevăzute de art. 337 şi 338 ale Codului Muncii. La caz - normele art. 336, 337 şi 338 - nu fac diferenţiere între forma de răspundere - contractuală sau delictuală - si indică că limita de încasare de prejudiciu de la angajat este de un salariu mediu. Confirmarea suportării efective a cheltuielilor de către Intimat - la dosar nu au fost prezentate probe a suportării efective a cheltuielilor invocate de Intimat. - Ceea ce în sine fără alte argumente ar putea constitui temei de respingere a cererii Intimatului.

Subliniază că, pentru a examina în fond cererea de chemare în judecată a Intimatului - instanţa urma să aprecieze dacă Intimatul a suportat un prejudiciu, dacă sunt întrunite elementele răspunderii, dacă temeiurile de încasare invocate sunt legale şi admisibile, dacă este aplicabilă limita de răspundere a salariatului faţă de angajator, ş.a., însă prima instanţă s-a rezumat doar la indicarea că Intimatul a prezentat „contractul-obligaţie” prin care este scris că studiile pentru Dl***** vor costa 16.300,00 Euro, şi l-a concediat pe Dlui la 17.01.2018 cu data de

18.12.2017 - ceea ce este sub 5 ani înseamnă că de la Dl***** urmează de încasat 16.800,00 Euro - ceea ce este vădit neîntemeiat.

Menționează că, conform art. 216, 217, 219 ş.a. ale Codului Muncii în redacţia valabilă în perioada vizată - contractul-obligaţie după natura sa se asimila cu contract de formare profesională continuă - contract de natură civilă, dar care se supunea obligatoriu şi normelor Codului Muncii citate.

Notează că, conform aceloraşi norme - solicitarea de către angajator de formare profesională continuă sau altă educaţie profesională specializată - putea fi efectuată doar în cadrul relaţiilor de muncă - cu perfectarea obligatorie de contract de muncă, şi acordarea tuturor garanţiilor prevăzute de Codul Muncii - inclusiv remunerarea activităţii, achitarea instruirilor făcute de angajat la iniţiativa angajatorului, ş.a.m.d. Respectiv, studiile profesionale specializate de 1 an desfăşurate de***** care deţinea studii superioare şi experienţă anterioară de muncă şi după trecerea cu succes a concursului desfășurat de Intimat pe care Dl***** putea să le aplice doar la întreprinderea Intimată, nu pot fi comparate cu studii superioare din contul instituţiilor de învăţământ în cadru de programe de stat cu repartizare obligatorie în teritorii pe anumiţi termeni.

Consideră că, întreprinderea Intimată incorect şi ilegal nu a încheiat contract individual de muncă cu Dlui din 27.12.2011 ci a încheiat cu el „contractul-obligaţie” abuziv; că nu i-a achitat salariu pentru perioada studiilor de 1 an întreg a. 2012 la Academia de Aviaţie Civilă a României; că l-a încadrat ca salariat abia la 02.01.2013; că i-a reţinut din salarii sumele cheltuite în cadrul studiilor; ş.a.

Solicită admiterea cererii de apel. Casarea Hotărârii Judecătoriei Chişinău sediul Centru din 20.09.2023 cu adoptarea unei noi hotărâri de respingere a acțiunii Intimatului şi admitere a acțiunii Apelantului, şi anume: Să se constate nulitatea contractului-obligaţie între Dl ***** şi Î.S. ”Moldatsa” din 27.12.2011 completat prin acordul adiţional din 02.04.2012. Să se încaseze de la Î.S. ”Moldatsa” în beneficiul Dlui ***** suma de 100,00 lei (una sută lei, 00 bani) taxă de stat achitată la depunerea cererii de chemare şi 7.688,75 lei (şapte mii şase sute şaizeci şi opt lei şi 75 bani) taxă de stat achitată la depunerea cererii de apel.

În conformitate cu prevederile art. 362 alin. (1) CPC, termenul de declarare a apelului este de 30 de zile de la data pronunţării dispozitivului hotărârii, dacă legea nu prevede altfel.

Din materialele cauzei rezultă că hotărârea contestată a fost pronunțată la 20 septembrie 2023, iar apelul a fost depus la 11 octombrie 2023, fapt ce denotă că cererea de apel este declarată în termenul prevăzut de lege.

În ședința instanței de apel, reprezentantul apelantului ***** avocatul Botezatu Gheorghe a solicitat admiterea apelului declarat, casarea hotărârii instanței de fond cu emiterea unei decizii noi prin care acțiunea înaintată de Î.S.

Moldatsa să fie respinsă ca nefondată, iar cererea depusă de ***** să fie admisă integral.

Reprezentantul intimatului Î.S. Moldatsa, avocatul Pavel Crpoitoru, în ședința de judecată a solicitat respingerea apelului ca nefondat cu menținerea hotărârii instanței de fond.

Audiind părțile, examinând materialele cauzei, Colegiul civil, comercial şi de contencios administrativ al Curţii de Apel Chişinău consideră apelul neîntemeiat şi care urmează a fi respins, cu menținerea hotărârii instanței de fond, reieșind din următoarele motive.

În conformitate cu art. 385 lit. a) Cod de procedură civilă, instanţa de apel, după ce judecă apelul, este în drept să respingă apelul şi să menţină hotărârea primei instanţe.

Conform prevederilor art. 118 alin. (1), (3) din Codul de procedură civilă, fiecare parte trebuie să dovedească circumstanţele pe care le invocă drept temei al pretenţiilor şi obiecţiilor sale dacă legea nu dispune altfel. Circumstanţele care au importanţă pentru soluţionarea justă a cauzei sînt determinate definitiv de instanţa judecătorească pornind de la pretenţiile şi obiecţiile părţilor şi ale altor participanţi la proces, precum şi de la normele de drept material şi procedural ce urmează a fi aplicate.

Articolul 130 alin. (1) din Codul de procedură civilă, statuează că instanţa judecătorească apreciază probele după intima ei convingere, bazată pe cercetarea multe aspectual, completă, nepărtinitoare şi nemijlocită a tuturor probelor din dosar în ansamblul şi interconexiunea lor, călăuzindu-se de lege.

În temeiul art. 240 alin. (1) din Codul de procedură civilă, la deliberarea hotărârii, instanţa judecătorească apreciază probele, determină circumstanţele care au importanţă pentru soluționarea pricinilor, care au fost sau nu stabilite, caracterul raportului juridic dintre părţi, legea aplicabilă soluționării pricinii şi admisibilitatea acţiunii.

În conformitate cu prevederile art. 373 alin. (1), (2) și (5) din Codul de procedură civilă, instanţa de apel verifică, în limitele cererii de apel, ale referinţelor şi obiecţiilor înaintate, legalitatea şi temeinicia hotărârii atacate în ceea ce priveşte constatarea circumstanţelor de fapt şi aplicarea legii în primă instanţă. În limitele apelului, instanţa de apel verifică circumstanţele şi raporturile juridice stabilite în hotărârea primei instanţe, precum şi cele care nu au fost stabilite, dar care au importanţă pentru soluţionarea cauzei, apreciază probele din dosar şi cele prezentate suplimentar în instanţă de apel de către participanţii la proces. Instanţa de apel este obligată să se pronunţe asupra tuturor motivelor invocate în apel.

Din conţinutul celor relatate, Colegiul civil reţine că sarcina instanţei de apel derivă din dispoziţiile art. 373 alin.(1), (2) și (5) Codul de procedură civilă, în condiţiile în care instanţa de fond a soluţionat fondul cauzei, cu expunerea

argumentelor în vederea admiterii sau respingerii acţiunii în raport cu concluziile reţinute de către aceasta.

Instanţa de apel menționează că art. 6 din Convenţia Europeană a Drepturilor Omului garantează dreptul justiţiabilului la o hotărâre motivată sub aspectul instituirii obligaţiei instanţelor de judecată de a-şi argumenta hotărârile adoptate din perspectiva unei analize ample a circumstanţelor pricinii. Îndatorirea de a motiva coerent şi unitar hotărârea sub aspectul tuturor cererilor, fără a exista contradicţii între motivare şi dispozitiv, constituie o garanţie pentru justiţiabili, în faţa eventualului arbitrariu judecătoresc, fiind singurul mijloc prin care se dă posibilitatea de a putea exercita un eficient control judiciar.

În opinia Colegiului civil, prima instanță a ținut cont de aceste deziderate și a adoptat o hotărâre bazată pe fundament temeinic și materialul probator administrat.

Analizând legalitatea și temeinicia hotărârii atacate, prin prisma materialelor din dosar și în raport cu prevederile legislației în vigoare, Colegiul civil consideră necesar de a respinge apelul și a menține hotărârea Judecătoriei Chișinău, sediul Centru, din 20 septembrie 2023, reieșind din din următoarele considerente.

Colegiul reține că obiectul cererii de chemare în judecată înaintată de Î.S. „MoldATSA” îl constituie repararea prejudiciului material rezultat din neexecutarea obligațiunilor contractuale, și acțiunea conexată pornită la cererea lui ***** privind constatarea nulității contractului-obligație rezultate din desfacerea contractului individual de muncă.

Din suportul probatoriu prezent la materialele cauzei rezultă că la data de 27.12.2011, ***** a încheiat cu Î.S. „MoldATSA” Contractul Obligație prin care potrivit pct. 1 din Contract, părțile au convenit că, Î.S. „MoldATSA” trimite abiturientul - ***** pentru a-și face studiile la specialitatea “Controlor de trafic aerian” în Cadrul Academiei Române de Aviație, București (România).

Potrivit pct. 4 din Contract, ***** s-a obligat să activeze în calitate de controlor de trafic aerian în cadrul Î.S. “MoldATSA”, în mod obligatoriu, pe un termen de 10 ani de zile.

În conformitate cu pct. 5 din Contract, Î.S. “MoldATSA”, în calitate de întreprindere angajatoare, s-a obligat să achite pentru întreaga perioadă de studii a dlui ***** suma de 16300 euro, care include costul instruirii și materialelor de instruire, cazarea cu mesele incluse și transportul aferent și taxa pentru trecerea controlului medical specializat în mărime de 250 euro, per total suma de 16800 euro.

Potrivit pct. 6 din Contract, părțile au convenit că, abiturientul (*****), poartă răspundere deplină în fața întreprinderii pentru prejudiciile cauzate acesteia sau pentru cheltuielile suportate în legătură cu procesul de studii, dacă contractul individual de muncă va fi desfăcut în condițiile art. 86 Codul Muncii, până la expirarea termenului de 5 ani de muncă, în calitate de controlor de trafic aerian, iar

în cazul desfacerii contractului de muncă în baza art. 85 și 86 din Codul Muncii, după expirarea termenului de 5 ani, Abiturientul va restitui 50 % din cheltuielile suportate de către întreprindere.

Prin Ordinul nr. 5-p din 02.01.2013 emis de către administratorul Î.S. "MoldATSA", ***** a fost angajat în cadrul întreprinderii pe un termen nedeterminat în funcția de controlor trafic aerian, fiind încheiat Contractul individual de muncă nr. 11/13 din 02.01.2013.

Conform Ordinului nr. 27-p din 17.01.2018, salariatul ***** a fost concediat cu data de 18.12.2017, în temeiul art. 86, alin. (1), lit. h) din Codul Muncii, pentru absență fără motive întemeiate de la lucru timp de 4 ore consecutive (fără a ține cont de pauza de masă) în timpul zilei de muncă.

Având în vedere faptul că, pârâtul ***** și-a asumat obligația de a recupera în mod integral (100 %) cheltuielile de instruire suportate de către Î.S. "MoldATSA", în cazul încetării contractului individual de muncă în baza art. 86 din Codul Muncii, până la expirarea termenului de 5 ani de zile de muncă în calitate de controlor de trafic aerian, la 17.01.2018, Î.S. "MoldATSA" a expediat în adresa de domiciliu și adresa de corespondență a dlui ***** reclamația nr. 31, în scopul soluționării pe cale amiabilă a litigiului iscat, însă pârâtul nu a întreprins nici o acțiune în scopul compensării prejudiciului material cauzat. Prin urmare, Î.S. "MoldATSA" s-a adresat cu prezenta cerere de chemare în judecată.

La rândul său, ***** a chemat în judecată în contradictoriu, pe pârâtul Î.S. „MoldATSA" și a solicitat ca instanța de judecată să dispună, constatarea nulității contractului-obligație între ***** și Î.S. „MoldATSA" din 27.12.2011 completat prin acordul adițional din 02.04.2012.

Fiind investită cu judecarea cauzei în fond, Judecătoria Chișinău, sediul Centru, prin hotărârea din 20 septembrie 2023, a dispus admiterea cererii de chemare în judecată depusă de Î.S. „MoldATSA" către ***** cu privire la repararea prejudiciului material.

S-a încasat de la ***** în beneficiul Î.S. „MoldATSA" prejudiciul material în sumă de 16800 (șaisprezece mii opt sute) euro urmînd a fi încasat în lei la cursul BNM în ziua încasării și taxa de stat în mărime de 10151 (zece mii una sută cincizeci unu) lei 67 bani.

S-a respins ca fiind neîntemeiată cererea de chemare în judecată înaintată de ***** către Î.S. „MoldATSA" cu privire la constatarea nulității contractului-obligație din 27.12.2011 completat prin acordul adițional din 01.04.2012.

Verificând legalitatea hotărârii primei instanțe în raport cu prevederile aplicabile la caz şi criticile aduse în apel, instanţa de apel constată că instanţa de judecată ierarhic inferioară, corect a ajuns la concluzia de admitere integrală a acțiunii înaintate de Î.S. „MoldATSA" și respingerea acțiunii înaintate de către D.Abornev, reieșind din următoarele considerente.

Cadrul legal speței sunt prevederile art. 5 alin. (1) din Codul de procedură civilă, potrivit căruia orice persoană interesată este în drept să se adreseze în instanţă judecătorească, în modul stabilit de lege, pentru a-şi apăra drepturile încălcate sau contestate, libertăţile şi interesele legitime.

Potrivit art. 7 alin. (1), (4) Cod civil (în redacția Legii din 01.03.2019), legea civilă, nu are caracter retroactiv. Ea nu modifică şi nici nu suprimă condiţiile de constituire a unei situaţii juridice constituite anterior, nici condiţiile de stingere a unei situaţii juridice stinse anterior. De asemenea, legea nouă nu modifică şi nu desfiinţează efectele deja produse ale unei situaţii juridice stinse sau în curs de realizare. În cazul situaţiilor juridice contractuale în curs de realizare la data intrării în vigoare a legii noi, legea veche va continua să guverneze natura şi întinderea drepturilor şi obligaţiilor părţilor, precum şi orice alte efecte contractuale, dacă legea nouă nu prevede altfel.

Colegiul relevă că litigiului îi sunt aplicabile prevederile Codului Civil în redacția Legii din 06.06.2002, care erau în vigoare la momentul raportului juridic pe litigiul dat.

Potrivit art.512 Cod civil, în virtutea raportului obligaţional, creditorul este în drept să pretindă de la debitor executarea unei prestaţii, iar debitorul este ţinut să o execute. Prestaţia poate consta în a da, a face sau a nu face. Obligaţia poate fi pură şi simplă sau afectată de modalităţi. Prestaţia trebuie să fie posibilă şi determinată sau determinabilă, să nu contravină legii, ordinii publice şi bunelor moravuri.

Conform art.514 Cod civil, obligaţiile se nasc din contract, fapt ilicit (delict) şi din orice alt act sau fapt susceptibil de a le produce în condiţiile legii.

În baza art.572 Cod civil, temeiul executării rezidă în existenţa unei obligaţii. Obligaţia trebuie executată în modul corespunzător, cu bună-credinţă, la locul şi în momentul stabilit.

În conformitate cu art.602 Cod civil, în cazul în care nu execută obligaţia, debitorul este ţinut să-l despăgubească pe creditor pentru prejudiciul cauzat astfel dacă nu dovedeşte că neexecutarea obligaţiei nu-i este imputabilă.

Neexecutarea include orice încălcare a obligaţiilor, inclusiv executarea necorespunzătoare sau tardivă.

Potrivit art.666 Cod civil, contractul este acordul de voinţă realizat între două sau mai multe persoane prin care se stabilesc, se modifică sau se sting raporturi juridice. Contractului îi sînt aplicabile normele cu privire la actul juridic. Contractul poate fi de adeziune sau negociat, sinalagmatic sau unilateral (generează obligaţii doar pentru una dintre părţi), comutativ sau aleatoriu şi cu executare instantanee sau succesivă, precum şi de consumator.

În corespundere cu art.668 Cod civil, contractul încheiat legal obligă părţile nu numai la ceea ce au stipulat expres, dar şi la tot ceea ce rezultă din natura lui în conformitate cu legea, cu uzanţele sau cu principiile echităţii. Contractul produce

efecte numai între părţi dacă legea nu prevede altfel. Contractul produce efecte şi pentru succesorii universali sau cu titlu universal dacă din lege, din contract sau din natura obligaţiei nu rezultă altfel. Contractul poate fi modificat sau rezolvit numai în conformitate cu clauzele sale ori prin acordul părţilor dacă legea nu prevede altfel.

În baza art.336 Codul muncii, pentru prejudiciul cauzat angajatorului, salariatul poartă răspundere materială în limitele salariului mediu lunar dacă prezentul cod sau alte acte normative nu prevăd altfel.

Art.337 al.(1) Codul Muncii prevede că, răspunderea materială deplină a salariatului constă în obligaţia lui de a repara integral prejudiciul material cauzat.

Materialele cauzei atestă cu certitudine faptul încheierii între Î.S. „MoldATSA" și ***** a contractului-obligație din 27.12.2011 completat cu acordul adițional nr.1 din 02.04.2012 și careva încălcări ale legislației în vigoare la încheierea contractului și acordului nu au fost stabilite.

Colegiul civil reiterează că, conform pct.5) din contract Î.S. „MoldATSA" s-a obligat să achite pentru întreaga perioadă de studii abiturientului ***** suma de 16300 euro care include costul instruirii și materialele de instruire, cazarea cu mesele incluse, transport de zi cu zi și de călătorie de la gara feroviară în ziua de sosire la începutul studiilor și plecare la finisarea studiilor, precum și taxa pentru trecerea controlului medical specializat în sumă de 250, iar abiturientul se obligă să se prezinte la întreprindere în termen de 30 zile calendaristice din ziua primirii documentului care atestă absolvirea Academiei Române de Aviație, de a se încadra în muncă, conform specializării, în conformitate cu ordinul întreprinderii și să activeze în calitate de controlor DTA în cadrul acesteia, în mod obligatoriu, 10 ani din momentul angajării, fapt asupra căruia inițial nu s-a obiectat de reprezentantul pârâtului.

Potrivit pct.6 lit.c) a fost prevăzut că abiturientul poartă răspundere deplină pentru cheltuielile suportate în legătură cu procesul de studii la Academia Română de Aviație, în cazul în care contractul individual de muncă este desfăcut în condițiile art.86 din Codul Muncii (cu excepția lit.d), pînă la expirarea termenului de 5 ani de muncă în calitate de controlor DTA.

Instanța de apel atestă că, ulterior, de către reclamantul Î.S. „MoldATSA" cu respectarea prevederilor art.art.45-94 din Codul muncii, a fost încheiat cu salariatul ***** Contract individual de muncă nr.11/13 începând cu 02.01.2013, fără perioadă de probă, pe durată nedeterminată, fiind emis și ordinul nr.5-p cu privire la efectivul de personal și incluse datele în carnetul de muncă, circumstanțe asupra cărora nu a obiectat partea pîrîtă.

Totodată, Colegiul civil atestă că Contractul individual de muncă nr.11/13 din 02.01.2013 a fost suspendat la 28.04.2017 în legătură cu suspendarea temporară a valabilității certificatului medical de clasa 3, iar în scopul continuării relațiilor de

muncă cu ***** și reexaminării medicale în cadrul ÎS „Centru de Medicină a Aviației Civile” prin ordinul nr.511-p din 15.12.2017 a fost încetată suspendarea contractului individual de muncă, fiind necesară prezența acestuia la muncă, însă conform explicațiilor reprezentatului Î.S. „MoldATSA” necombătute de partea adversă, ***** nu s-a prezentat la serviciu nici o dată, fiind de negăsit, partea reclamantă avînd informații că dînsul s-a stabilit cu traiul în altă țară.

În lumina acestor considerații, ca urmare a notei informative din 18.12.2017 a conducătorului nemijlocit a lui ***** Ghenadie Tataru și șefului Serviciului Dirijarea Traficului Aerian, Serghei Fedoseev, la 19, 20 și 26 decembrie 2017, *****, urmare a solicitării prezentării de urgență la serviciu nu s-a prezentat, și nici nu a depus explicații, fiind, în consecință, concediat, începând cu 18.12.2017, în baza art.86 alin.(1) lit.h) Codul muncii, fapt atestat prin ordinul cu privire la concedierea salariatului nr.27-p din 17.01.2018.

Având în vedere că ***** care a fost angajat din 02.01.2013 a activat doar până în decembrie 2017, se atestă faptul încălcării angajamentului obligatoriu de activare în cadrul companiei, or, ultimul s-a obligat să activeze 10 ani din momentul angajării, cu angajarea răspunderii depline în fața întreprinderii în cazul în care contractul individual de muncă este desfăcut în condițiile art.86 din Codul muncii.

Prin urmare, Colegiul reține că contrar clauzelor contractuale ***** nu a respectat clauzele contractuale și anume pct.4 și pct.6 lit.c), astfel că Î.S. „MoldATSA” este îndreptățită să solicitate restituirea sumei de 16300 euro (sumă ce reprezintă valoarea cheltuielilor suportate de întreprindere în legătură cu procesul de studii) și 250 euro (sumă ce reprezintă taxa pentru trecerea controlului medical specializat necesar pentru înmatricularea la studiile nominalizate).

Raportând la caz prevederile enunțate, reieșind din constatările relatate, Colegiul concluzionează că, ***** a încălcat angajamentul obligatoriu de activare în cadrul companiei, or, ultimul a fost angajat din 02.01.2013 activînd doar pînă decembrie 2017, contrar clauzelor contractuale.

Așadar, în speță, este întemeiat raționamentul instanței de fond privind încasarea de la ***** în beneficiul Î.S. „MoldATSA” prejudiciul material în sumă de 16800 (șaisprezece mii opt sute) euro, care este constituită din cheltuielile suportate pentru dezvoltarea profesională, deoarece în urma efectuării formelor de dezvoltare profesională, salariatul era obligat să activeze în cadrul companiei o anumită perioadă, în concordanță de durata formei de dezvoltare. Iar, în cazul nerespectării acestei obligații, salariatul este ținut să restituie cheltuielile suportate pentru dezvoltarea sa profesională.

Se resping afirmațiile apelantului, precum că, solicitarea de către angajator de formare profesională continuă sau altă educaţie profesională specializată - putea fi efectuată doar în cadrul relaţiilor de muncă - cu perfectarea obligatorie de contract

de muncă, şi acordarea tuturor garanţiilor prevăzute de Codul Muncii - inclusiv remunerarea activităţii, achitarea instruirilor făcute de angajat la iniţiativa angajatorului, ş.a.m.d. Respectiv, studiile profesionale specializate de 1 an desfăşurate de***** care deţinea studii superioare şi experienţă anterioară de muncă şi după trecerea cu succes a concursului desfășurat de Intimat pe care Dl***** putea să le aplice doar la întreprinderea Intimată, nu pot fi comparate cu studii superioare din contul instituţiilor de învăţământ în cadru de programe de stat cu repartizare obligatorie în teritorii pe anumiţi termeni.

Or, apelantul interpretează eronat legislația, iar în prezenta cauză civilă s-a constatat cu certitudine că, apelantul ***** a încălcat angajamentul obligatoriu de activare în cadrul companiei, deoarece ultimul a fost angajat din 02.01.2013 activînd doar pînă decembrie 2017, contrar clauzelor contractuale.

Ce ține de cerința apelantului privind constatarea nulității contractului-obligație din 27.12.2011 completat prin acordul adițional din 01.04.2012, Colegiul o consideră neîntemeiată, iar instanța de fond legal a respins-o.

Potrivit art.195 Cod civil, actul juridic civil este manifestarea de către persoane fizice şi juridice a voinţei îndreptate spre naşterea, modificarea sau stingerea drepturilor şi obligaţiilor civile.

În baza art. 199 alin. (1) şi (2) Codul civil, consimţământ este manifestarea, exteriorizată, de voinţă a persoanei de a încheia un act juridic. Consimţământul este valabil dacă provine de la o persoană cu discernământ, este exprimat cu intenţia de a produce efecte juridice şi nu este viciat.

Conform art.217 Cod civil, nulitatea absolută a actului juridic poate fi invocată de orice persoană care are un interes născut şi actual. Instanţa de judecată o invocă din oficiu. Nulitatea absolută nu poate fi înlăturată prin confirmarea de către părţi a actului lovit de nulitate. Acţiunea în constatare a nulităţii absolute este imprescriptibilă.

Art.220 Cod civil stipulează că, actul juridic sau clauza care contravin normelor imperative sînt nule dacă legea nu prevede altfel. Actul juridic sau clauza care contravin ordinii publice sau bunelor moravuri sînt nule. Nulitatea clauzei nu atrage nulitatea întregului act juridic dacă se poate presupune că acesta ar fi fost încheiat şi în lipsa clauzei declarate nulă.

Colegiul notează că doar în cazul în care esenţa consimţământului nu poate fi determinată cu certitudine nici din exprimarea exteriorizată şi nici din alte circumstanţe ale încheierii sale, potrivit art. 201 Cod civil actul juridic se consideră neîncheiat, cea ce în cadrul examinării cauzei nu s-a constatat, deoarece ***** prin semnarea actului juridic și-a manifestat voința cu privire la naşterea, modificarea sau stingerea drepturilor şi obligaţiilor civile.

Mai mult ca atît, acest contract obligație cît și acordul adițional, au fost actele juridice ce au generat, la încheierea Contractului individual de muncă din

02.01.2013, a ordinului nr.5-p cu privire la efectivul de personal, ordinului cu privire la concedierea salariatului nr.27-p din 17.01.2018, ultim, care nu a fost anulat, în mod irevocabil, fiind în vigoare.

Având în vedere că apelantul ***** și reprezentantul acestuia nu au prezentat careva norme juridice imperative care ar contravine contractului-obligație, pentru a justifica constatarea nulității acestuia, Colegiul consideră că instanța de fond întemeiat a respins această pretenție.

Nu pot fi luate în considerație argumentele apelantului, precum că întreprinderea Intimată incorect şi ilegal nu a încheiat contract individual de muncă cu Dlui din 27.12.2011 ci a încheiat cu el „contractul-obligaţie" abuziv; că nu i-a achitat salariu pentru perioada studiilor de 1 an întreg a. 2012 la Academia de Aviaţie Civilă a României; că l-a încadrat ca salariat abia la 02.01.2013; că i-a reţinut din salarii sumele cheltuite în cadrul studiilor, din motiv că apelantul a consimțit liber încheierea cu intimatul a contractului-obligație din 27.12.2011 completat prin acordul adițional din 01.04.2012, fiind de acord cu clauzele contractuale, care corespund prevederilor legale și nefiind temei de nulitate a acestuia.

Mai mult ca atît, instanța de apel notează că, obligația salariaților de a restitui cheltuieli de instruire suportate de către angajator anterior angajării, a făcut obiectul examinării unor diverse sesizări la Curtea Constituțională, toate fiind declarate inadmisibile, sub egida aceluiași argument că, odată semnat un angajament, acesta urmează a fi onorat.

Colegiul civil nu poate reține argumentele apelantului, deoarece acesta interpretează eronat normele de drept și situația de fapt, iar soluția primei instanțe este rezultatul unei interpretări corecte a normelor de drept material, cu aprecierea juridică cuvenită a probelor în conformitate cu art.130 Codul de procedură civilă și respectării prevederilor art.121, art.122 Codul de procedură civilă.

Totodată, Colegiul civil constată că, argumentele invocate în cererea de apel, în esenţa lor, sunt similare argumentelor expuse în cererile de chemare în judecată, care au fost deja supuse examinării şi aprecierii juste de către instanţa de fond, fiindu-le oferite concluziile de rigoare, iar actele normative vizate au fost interpretate şi aplicate elocvent de instanţa de fond prin prisma circumstanţelor importante ale cauzei.

Instanţa de apel notează că, reprezentantul apelantului nu a invocat nici un argument plauzibil în vederea justificării netemeiniciei hotărârii instanței de fond.

Mai mult, reieșind din principiul disponibilității părților în procesul civil și în virtutea prevederilor art. 118 alin. (1) din Codul de procedură civilă, care indică expres că fiecare parte trebuie să dovedească circumstanţele pe care le invocă drept temei al pretenţiilor şi obiecţiilor sale dacă legea nu dispune altfel, Colegiul judiciar a constatat cu certitudine că apelantul, în instanța de apel nu a putut

confirma prin probe circumstanțele pe care le invocă drept temei al pretențiilor acestuia.

În consecinţă, instanţa de apel, prin prisma jurisprudenţei CEDO şi anume cauza Rebait şi alţii contra Franţei, Comisia Europeană a Drepturilor Omului, 25 februarie 1995, nr.26561/1995, unde Comisia a menţionat că „... art. 6 § 1 al Convenţiei, nu impune motivarea în detaliu a unei decizii prin care o instanţă de recurs, întemeindu-se pe dispoziţii legale specifice, respinge recursul declarat împotriva sentinţei pronunţate de o instanţă inferioară, ca fiind lipsit de şanse de succes", consideră necesar de a respinge şi alte argumente invocate în apel, mai mult că acestea nu denotă încălcarea esenţială sau aplicarea eronată la caz a normelor de drept material sau procedural de către instanţe.

Totodată, Colegiul civil consideră că instanța de fond corect a concluzionat că este neîntemeiat argumentul reprezentantului intimatului ÎS "MoldATSA", precum că acțiunea înaintată de către D.Abornev este tardivă, or potrivit art.217 Cod civil, (în redacția legii din 06.06.2002), acţiunea în constatare a nulităţii absolute este imprescriptibilă.

Concomitent, conform prevederilor art. 82 din Codul de procedură civilă, cheltuielile de judecată se compun din taxa de stat şi din cheltuielile de judecare a cauzei.

Conform art.94 Cod de procedură civilă instanța de judecată repartizează cheltuielile de judecată între părţi şi compensează părţii care a avut cîştig de cauză cheltuielile de judecată.

Având în vedere că Î.S. „MoldATSA" a avut câștig de cauză, Colegiul consideră că instanța de fond întemeiat a dispus de a încasa de la ***** în beneficiul Î.S. „MoldATSA" taxa de stat în mărime de 10151,67 lei, achitată conform ordinului de plată nr.355 din 05.04.2018 (f.d. 1).

În consecință, Colegiul nu poate accepta argumentele invocate în cererea de apel, or acestea nu constituie temei de casare a hotărârii contestate, ci un simplu dezacord al apelantului cu soluția instanței de fond.

Reieșind din cele expuse mai sus, în condițiile în care instanța de fond corect a aplicat normele de drept material și procedural, instanța de apel a constatat legalitatea hotărârii instanței de fond, argumentele apelantului fiind combătute integral prin concluziile expuse mai sus.

În circumstanțele relatate, Colegiul conchide că hotărârea primei instanțe se circumscrie exigenților art. 239-241 CPC, în condițiile în care sunt analizate raporturile juridice dintre părți prin prisma susținerilor, apărărilor și probelor din dosar.

Este de menționat că instanței de apel nu au fost prezentate probe pertinente, concludente și admisibile în susținerea apelului care ar dovedi ilegalitatea hotărârii instanței de fond și ar servi ca temei de casare a acesteia cu admiterea apelului

înaintat, respectiv, Colegiul respinge ca neîntemeiate argumentele apelantului precum că instanța de fond la examinarea cauzei eronat a aplicat şi interpretat normele de drept material, nu a elucidat pe deplin circumstanţele importante și nu a luat în consideraţie argumentele şi probele prezentate.

Completul reiterează că în urma verificării legalității hotărârii s-a constatat cu certitudine că prima instanță corect a stabilit circumstanțele de fapt, care au stat la baza respingerii acțiunii, corect a aplicat legea materială, care reglementează litigiul dat și a făcut o justă concluzie cu privire la netemeinicia cerințelor înaintate de D.Abornev.

În final, Colegiul Civil ajunge la concluzia de a respinge apelul declarat de avocatul Botezatu Gheorghe în interesele lui ***** ca neîntemeiat și a menține hotărârea Judecătoriei Chișinău, Centru din 20 septembrie 2023, emisă în cauza civilă la cererea de chemare în judecată depusă de ÎS ”MoldATSA” către ***** cu privire la repararea prejudiciului material și acțiunea conexată pornită la cererea de chemare în judecată înaintată de ***** către ÎS MoldATSA, cu privire la constatarea nulității contractului-obligație.

În conformitate cu prevederile art.385 lit. a), art.390 CPC, Colegiul Civil, comercial și de contencios administrativ,

d e c i d e:

Se respinge cererea de apel declarată de avocatul Botezatu Gheorghe în interesele lui *****.

Se menține hotărârea Judecătoriei Chișinău, sediul Centru, din 20 septembrie 2023, emisă în cauza civilă la cererea de chemare în judecată depusă de ÎS ”MoldATSA” către ***** cu privire la repararea prejudiciului material și acțiunea conexată pornită la cererea de chemare în judecată înaintată de ***** către ÎS MoldATSA, cu privire la constatarea nulității contractului-obligație.

Decizia este definitivă, dar cu drept de recurs la Curtea Supremă de Justiţie în termen de 2 luni de la data comunicării deciziei motivate.

Președintele ședinței,
Judecătorul Ana Panov

Judecătorii Vitalie Cotorobai

Viorica Mihaila